

णी AIT. Br. 3, 33; vgl. इषुणा त्रिकाण्डेन ÇAT. Br. 2, 1, 3, 9. — 3) bei den Mathematikern (wie alle Synonn. von Pfeil) der Sinus versus COLEBR. Alg. 89. — 4) N. einer vom Pfeil benannten Soma-Feier KĀTJ. ÇA. 22, 5, 30. इषुरिष्टः 10, 23. इषुवञ्चौ sind सामवेदविक्रितौ ऋतू P. 2, 4, 4, Sch. इषुक (von इषु) adj. pfeilartig gaṇa स्थूलादि zu P. 5, 4, 4. इषुका (wie eben) f. Pfeil: यथैषुका परार्पतद्वसूष्ठाभि धन्वनः AV. 1, 3, 9. — Vgl. u. इषु 1. am Ende. इषुकामशमी s. पूर्वेषुकामशमी. इषुकारं (इ० + का०) m. Pfeilmacher VS. 30, 7. MADHUS. in Ind. St. 1, 22 (s. den Index und 2, 483). MBH. 12, 6646. 6651. इषुकृत् (इ० + कृत्) adj. dass. VS. 16, 46. Die Stelle RV. 1, 184, 3, welche jetzt das Wort enthält, scheint verdorben zu sein. इषुधिं (इ० + धि) m. f. SIDDH. K. 248, a, ult. TRIK. 3, 5, 17. Kōcher Nib. 9, 13. AK. 2, 8, 2, 57. H. 782, Sch. नि सर्वसेन इषुधीरेसक्त RV. 1, 33, 3. 6, 75, 5. 10, 93, 3. AV. 3, 23, 2. 4, 10, 6. VS. 16, 12, 13. बद्धा महेषुधी R. 3, 50, 2. अन्नत्यो महेषुधी MBH. 3, 1473. अन्नत्यौ महेषुधी ARĀ. 3, 21. वरेषुधी चापधौ R. 2, 86, 22. इषुधिमत् (von इषुधि) adj. mit einem Kōcher versehen VS. 16, 21, 36. इषुध्य. इषुध्यति anflehen, erbitten NAIGH. 3, 19. विश्वस्मा इदिपुध्यते देवत्रा कृद्यमोर्हिषे RV. 1, 128, 6. विश्वो राय इषुध्यति द्युम्नं वृणीत पूष्यसे 5, 30, 1. पतिं वो अद्योनां धेनूनामिषुध्यति 8, 58, 2. Vgl. im Zend JAÇNA 36, 5: nemaqjdmahī ishūidjdmahī thwā mazdā ahurd, das nom. fem. ishud Gebet 63, 9. — Im gaṇa काण्डादि zu P. 3, 1, 27 wird dem Worte die Bed. शरधारण Pfeile bergen, Kōcher (इषुधि) sein beigelegt; aber dasselbe steht, wie die belegbare Bedeutung zeigt, mit einem इषु von इष्, इच्छति in Beziehung; vgl. इष्प. इषुध्यौ (von इषुध्य) f. das Flehen: दिवो अस्तेष्वसुरस्य वीरैरिषुध्येवं मरुतो रोदस्योः RV. 1, 122, 1. इषुध्युं (wie eben) adj. flehend: इषुध्यवं ऋत्सापः पुरंधीः RV. 5, 41, 6. इषुप m. N. pr. eines Asura, der auf der Erde als König Nagnaḡit erscheint, MBH. 1, 2656. fg. इषुपत्र (इ० + प०) m. Pfeilschussweite: यस्पेषुपत्रमासाद्य विनाशं याति शत्रवः R. 2, 44, 13. इषुपुष्पा (von इ० + पुष्प) f. N. einer Pflanze (शरपुष्पा) RĀĀN. im ÇKDr. इषुवल (इ० + व०) adj. pfeilmächtig RV. 6, 75, 9. इषुमत् (इ० + मत्) adj. subst. pfeiltragend, Bogenschütze: इषुमतामसिंष्ठौ AV. 4, 28, 2. BHATT. 1, 3. इषुमत् (von इषु) adj. mit Pfeilen ausgerüstet: वीरो अस्ता RV. 2, 42, 2. die Marut 5, 37, 2. VS. 16, 29. AV. 4, 24, 5. 12, 3, 55. oxytonirt VS. 16, 22, während TS. auch hier die gewöhnliche Betonung hat. धनुष्मानिषुमात्रथी DAÇ. 1, 29. इषुमात्रं (इ० + मा०) adj. f. die Länge eines Pfeils habend d. h. fünf kleine Spannen (s. u. इषु 1.), etwa drei Fuss, ÇAT. Br. 6, 5, 3, 10. KĀTJ. ÇA. 16, 3, 25. — adv. ०त्रम् um Pfeilschussweite (nach den Commentl.) ÇAT. Br. 1, 6, 3, 11. TS. 2, 4, 12, 2. ÇĀÑKH. Br. in Ind. St. 2, 301. इषुकस्त (इ० + क०) adj. einen Pfeil in der Hand haltend RV. 10, 103, 2, 3. इष्प, इष्पति begehren: ऋता वेधा इष्पते विश्वा ज्ञातानि पश्यते RV. 1, 128, 4. — Vgl. इषुध्य.

इषेलाक adj. (ein Adhjája oder Anuváka) in dem die Worte इषे त्वा (VS. 1, 1) vorkommen, gaṇa गोषदादि zu P. 5, 2, 62. इष्कार् und इष्कृत s. u. कार् und अनिष्कृत. इष्कर्त्तर (von कार् mit इस् = निस् nom. ag. Zurichter, Anordner RV. 8, 88, 8. इष्कर्त्तरामधुरस्य प्रचेतसम् 10, 140, 5. इष्कृताकाव (इ० + आकाव) adj. dessen Eimer zurechtgemacht, bereit ist: अचवत् RV. 10, 101, 6. 1. इष्टं (von इष्, इच्छति) 1) adj. a) gesucht: इष्टं च वित्तं च ÇAT. Br. 1, 9, 4, 20. — b) erwünscht, gewünscht, gern gesehen, beliebt, genehm, lieb AK. 2, 9, 57. 3, 4, 29, 97. TRIK. 3, 3, 91. H. 1505. an. 2, 80 (इप्सित, प्रेयम्, पूष्य). MED. † 2 (आशंसित, प्रेयम्, पूजित). इष्टा क्षेत्रा अमृतत RV. 8, 82, 33. इष्टः प्रीतः ÇAT. Br. 9, 3, 2, 6. 4, 4, 1. KĀTJ. ÇA. 7, 2, 4. 14, 4, 18. प्रजामिष्टाम् M. 4, 229. N. 12, 15. उपपन्नो गुणैरिष्टैः 1, 1. येनेष्टं तेन गम्यताम् ad HIT. I, 25. द्वेषद्वेषपरो नित्यमिष्टानामिष्टकर्मकृत् PAÑĀT. I, 66. इष्टं धर्मो योजयेत् 245, 10. इष्टेन युज्यस्व ÇĀK. 64, 16. 16, 28. अनिष्टादिष्टलाभे HIT. I, 5. इष्टो ऽसि मे BHAG. 18, 64. 17, 9. N. 12, 12, 71. BRĀHMAN. 2, 25. R. 1, 19, 18. 3, 14, 18. 25, 23. 42, 56. 58. 4, 24, 37. 5, 18, 26. यथेष्टं नृपतेस्तथा M. 9, 228. यथेष्टा प्राप्नुयादितिम् 12, 126. न यथेष्टान्नो भवेत् 2, 198. m. der Geliebte ÇĀK. 78. इष्टार्थं etwas Erwünschtes, Angenehmes: इष्टार्थो गच्छ राम यथासुखम् R. 2, 25, 38. अनिष्टदर्शनम् HIT. 9, 7. comparat.: ङटापुषं को वदति प्राणैरिष्टतरं मम R. 4, 36, 21. superlat. in derselben Bed.: भार्या प्राणैरिष्टतमा 5, 34, 16. DRAUP. 7, 18. — c) für gut erachtet, angenommen, Geltung habend: तस्माद्धर्मं यमिष्टेषु संव्यवस्येन्नराधिपः । अनिष्टं चाप्यनिष्टेषु तं धर्मं न विचालयेत् ॥ M. 7, 13. यद्वेष्टं मङ्गलं कुले 2, 34. त्रिविधं प्रमाणमिष्टम् SĀMKBHĀK. 4. सर्वं लघु प्रकाशकमिष्टम् gilt für leicht und erleuchtend 13. P. 3, 1, 7, KĀR. mit dem abl. der Autorität 7, 2, 10, KĀR. (aus der SIDDH. K.) 10. इष्टतम für den besten erachtet SUÇR. 1, 155, 12. — 2) m. N. einer Pflanze, Ricinus communis L., ÇARDAK. im ÇKDr. — 3) f. इष्टा N. einer Pflanze (s. शमी) RĀĀN. im ÇKDr. — 4) n. Wunsch, Verlangen: स्तुवीत देवी अर्प्येभिरिष्टैः RV. 4, 53, 6. 1, 164, 15. इष्टस्य मध्ये अर्दितिर्नि धातु नः 10, 11, 2. AV. 5, 3, 4. पित्रात्सोमं ममदेदिनिष्टे 7, 14, 4. इष्टतम् nach Wunsch R. 1, 34, 35. 6, 1, 26. = यथेष्टतम् Hip. 2, 13. MBH. 3, 51. इष्टं पूर्तं AV. 9, 5, 13. 6, 31. 11, 7, 9. 12, 5, 18. AIT. Br. 7, 21. KAUC. 3. अद्ध्येष्टं च पूर्तं च नित्यं कुर्यादतन्द्भितः । अद्वाकृते कृत्ये ते भवतः स्वागतिर्धनेः ॥ M. 4, 226. Die Erklärer führen इष्ट in dieser Verbindung auf यन् zurück. Vgl. इष्टापूर्त. — Vgl. auch 1. अनिष्ट. 2. इष्टं (von यज्ञ) 1) adj. a) geopfert: अमेष्टं VS. 10, 20. केवलेन नः पशुनेष्टमसत् AIT. Br. 2, 8. 8, 28. प्रथमे प्रयाज इष्टे ÇAT. Br. 1, 5, 4, 12. इष्टत्विष्टकृत् 4, 3, 5, 7. मया चेष्टं क्रतुशतम् VIÇV. 8, 18. पञ्चैर्विधैरिष्टम् 20. — b) mit Opfern verehrt: या इष्टा उपसो या अनिष्टाः ĀÇV. ÇA. 2, 5; vgl. KĀTJ. ÇA. 25, 10, 22. — 2) m. Opfer MED. † 2. — 3) n. a) das Opfern AK. 2, 7, 27. H. 834. an. 2, 80. MED. ĀBHĀND. Up. 8, 5, 1. Diese Bedeutung geben die Erklärer dem Worte, wenn es in Verbindung mit पूर्त erscheint; vgl. oben u. 1. इष्ट 4. und इष्टापूर्त. — b) heilige Handlung, Sacrament (संस्कार) H. an. MED. — c) = योग H. an. — Vgl. 2. अनिष्ट. इष्टका (von 2. इष्ट) f. Uq. 3, 146. gebrannter Ziegel, Backstein; insbes. der zum Aufbauen eines Opferheerdes verwendete; uneig. heissen so auch andere unter die Backsteine eingereihte Stoffe. सा मैनं पक्वेष्टका